

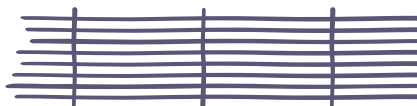

Cymun Bendigaid ar Gân
Pedwerydd Sul y Grawys
Sul y Fam | Lætare
10 Mawrth 2024 am 9.15am

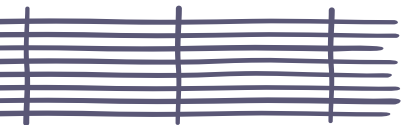

**Cadeirlan
Deiniol Sant
ym Mangor**

Saint Deiniol's
Cathedral
in Bangor

Croeso i Gadeirlan Deiniol Sant ym Mangor.

Rydych chi'n sefyll rwan
lle safodd Deiniol bron i
fileniwm a hanner yn ôl.

Yma, yn y flwyddyn
525, bu iddo gynnwll o'i
gwmpas gymuned lawn
ffydd, gobaiith a chariad,
gan godi o'i chwmpas
ffens gyll—y **bangor**
gwreiddiol—iddi'n gysgod
ac yn noddfa.

Ein gweddi yw y cewch
chwithau, hefyd, eich
cofleidio yma gan yr un
ffydd, gobaiith a chariad
a gyhoeddir gennym
heddiw ac sy'n ein
cyfareddu o hyd.

Yn Cymun hwn...

Yn y Cymun hwn byddwn yn cwrdd â
Christ mewn bara a gwin, ei Gorff a'i
Waed ef gyda ni.

1 Wrth inni ymgynnull, byddwn
yn paratoi ein hunain i gwrdd â
Christ trwy gyffesu ein pechodau
— y ffyrdd yr ydym wedi galaru Duw
yn ein bywydau — ac yn derbyn
gollyngdod, sef sicrwydd o faddeuant
Duw.

2 Yna rydyn ni'n gwranddo ar
ddarlleniadau o'r Beibl, gan
ganfod yno arweiniad, her,
cysur a newydd da gan Dduw.
Ymatebwn trwy gyhoeddi ein ffydd
yn y Drindod Sanctaidd a chynnig i
Dduw ein gweddi dros bawb mewn
angen.

3 Yn galon i'n haddoliad heddiw,
byddwn yn cymryd bara a gwin,
byddwn yn gofyn am fendith
gweddnewidiol Duw arnynt, yn torri'r
bara, ac — fel aelodau o Gorff toredig,
trwsiedig Crist — byddwn yn Cymuno.

4 Daw ein haddoliad i ben wrth
inni dderbyn bendith Duw, yn
gynhaliaeth inni wrth ymadael.

Waeth pa mor bell yn ôl y
gwnaethoch hynny ddiwethaf, mae
croeso i chi Gymuno yma heddiw. Os
hoffech chi Gymuno am y tro cyntaf,
neu gael eich Bedyddio, siaradwch ag
aelod o dîm yr Gadeirlan.

Ceir ffydd, gobaiith a chariad yma i
bawb.

Addoli gyda ni heddiw

Mae'r llyfryn hwn yn cynnwys popeth a ddywedir ac a genir yn ystod ein haddoliad heddiw. Fe'ch gwahoddir i fynd â'r llyfryn adref gyda chi, i fyfyrion yn eich amser eich hun ar y geiriau sanctaidd sydd ynddo. Fodd bynnag, nid darllen neu arsylwi ydi addoli – ond gweithgaredd, a ninnau'n cymryd rhan, ochr yn ochr â'r rhai sy'n cynnull gyda ni ac, y tu hwnt i hynny, ochr yn ochr â llu'r nef i gyd. Dyrchefwch, felly, eich llygaid; sylwch ar liw, golau, sain, symudiad a harddwch; codwch eich llais; cyfranogwch yn yr hyn a fydd yn eich gweddnewid, o roi iddo'r cyfle.

Yn ystod ein haddoliad, rydyn ni'n dweud ac yn canu gyda'n gilydd y testun **mewn teip trwm**. Darperir cyfieithiadau o ieithoedd tramor. Mae croeso ichi wneud arwydd o'r Groes pan fydd y geiriau wedi'u marcio ag ✕. Cynigir cyfarwyddiadau eraill (rhuddellau) **mewn teip coch**; os ydych chi'n ei chael hi'n fwy cyfforddus, eisteddwch yn hytrach na sefyll neu benlinio.

Hygyrchedd

Mae dolen glyw ar waith – gosodwch gymhorthion clyw i'r lleoliad T.

Mae copïau print bras o'r llyfryn hwn ar gael gan y stiwardiaid.

Os oes angen waffer heb glwten arnoch (yn cydymffurfio â'r gofyniad canonaidd am 20 rhan o glwten fesul miliwn), rhowch wybod i stiward.

Mae tai bach ym mhen dwyreiniol y Gadeirlan, trwy'r drws i'r chwith o'r sgrin y Cwîr.

Os bydd angen i ni adael y Gadeirlan mewn argyfwng, arhoswch ar eich heistedd a dilynwch gyfarwyddiadau'r stiwardiaid.

Plant a theluoedd ifanc

Ceir gweithgareddau a chrefftau yn ystod y Cymun Bendigaid ar Gân bob dydd Sul yng Nghapel Mair, ar gyfer unrhyw blant hyd at 11 oed. Mae'r crefftau a'r gweithgareddau yn amrywiol, gydag o leiaf un yn ymwneud â themâu'r Cymun ei hun. Caiff y gofod hwn yn cael ei staffio gan oedolion cyfrifol, a bydd plant dros 5 oed yn gallu mynd a dod. Bydd plant yn parhau i fod yn gyfrifoldeb eu rhieni neu eu gwarcheidwaid bob amser. Yn y lle cyntaf, dylai plant sy'n 4 oed ac iau fod yng nghwmni rhiant neu warcheidwad oni bai bod trefniant ymlaen llaw gyda'r rhai ar ddyletswydd wedi'i wneud.

O'r Ddarllenfa a Buchedd Bangor

Pob wythnos, anfonir ebost **O'r Ddarllenfa** at danysgrifwyr gyda hysbysiadau ynghyd â delweddau wythnosol o fywyd y Gadeirlan a'r Ardal Weinidogaeth. Os nad ydych chi eisoes yn danysgrifiwr, dilynwch y cod QR, neu ewch i **cadeirlan.eglwysyngnghymru.org.uk/Darllenfa/**

Buchedd Bangor yw ein cylchgrawn rheolaidd, sy'n cynnig cymysgedd o ddefnydd ysbrydol a gwybodaeth ymarferol am ein bywyd ar y cyd. Mynnwch gopi heddiw, neu ddilynwch y cod QR i ddarllen arlein.

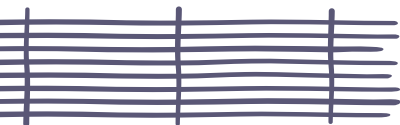
Buchedd Bangor

O'r Ddarllenfa From the Lectern

Trefn y gwasanaeth

Wedi'r hysbysiadau, codwn ar ein traed ar ganiad y gloch

Cynnull

Emyn

Diolchwn oll i Dduw
â'n lleisiau a'n calonnau,
llawenydd yr holl fyd,
a Thad y trugareddau;
ei fendith ar ein taith,
ei nawdd, a'i ofal maith,
o'n mebydd hyd yn awr,
yw ffrwyth ei gariad mawr.

Boed ef yn agos byth
a beunydd i'n bendithio;
calonnau llawen gawn
a'i heddwch i'n cysuro;

**rhagflaened ni â'i ras
i ochel pechod cas,
a'n harwain yn ei law
yn iach i'r byd a ddaw.**

**I Dduw, y Tad, y Mab,
a'r Ysbryd Glân, diolchwn;
efe yw'r unig Dduw,
ac ef yn awr addolwn;
yn Un tragwyddol Dduw,
lôr nef a daear yw,
fel hyn yr oedd, y mae,
a byth fydd yn parhau.**

Geiriau

Martin Rinkart (1586-1649)

Cyfieithiad

John Timothy Lewis (1845-1923)

Cerddoriaeth | "Nun Danket"

Johann Crüger (1598-1662)

Parhawn ar ein traed tan ddiwedd y Weddi Gasgl

Cyfarchiad

✠ Yn enw'r Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd Glân.
Amen.

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.
A'th gadw di yng nghariad Crist.

"Gweddïwch am heddwch i Gaersalem, 'Bydded llwyddiant i'r rhai sy'n dy garu.'"

Cyffes

Gan gynnull i ddathlu'r Cymun Bendigaid er gogoniant i Dduw,
ymbaratown gan gyffesu ein pechodau.

Rhag ein camweddau a phob drygioni,
rhag oferedd a chenfigen,
rhag casineb a malais.

Dad nefol, gwared ni.

Rhag gafael chwant a chynildeb celwydd,
rhag calon galed,
rhag bopeth a'n estrona.

Dad nefol, gwared ni.

Yn ein amharodrwydd i gydnabod ein gwerth,
yn nhrefyddio ein calonnau â llafn dy gariad.

Dad nefol, gwared ni.

Yn nyddiau ein tristwch,
yn oriau ein poen,
yn awr ein marw.

Dad nefol, gwared ni.

Trwy dy Ddioddefaint a'th farw ar y Groes,
trwy dy gladdedigaeth a'th orffwys yn y bedd,
trwy dy Atgyfodiad gogoneddus.

Dad nefol, gwared ni.

Trwy lwybrau dy ddoethineb,
trwy wir edifeirwch,
trwy Gorff Crist.

Dad nefol, gwared ni.

Dad nefol,

**yr ydym wedi pechu ar feddwl, gair a gweithred,
a heb wneud yr hyn a ddylem.**

**Mae'n wir ddrwg gennym,
ac yr ydym o ddifrif yn edifarhau.**

**Er mwyn dy Fab Iesu Grist a fu farw drosom,
maddeua inni'r cwbl a aeth heibio**

**ac arwain ni yn ei ffordd ef
i gerdded fel plant y goleuni.**

Amen.

Yr hollalluog Dduw a drugarhao wrthyich,
✠ maddau ichwi a'ch rhyddhau o bechod,
a'ch cadw yn y bywyd tragwyddol.

Amen.

Parhawn ar ein traed

Kyrie eleison

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.

Cyfieithiad

Arglwydd trugarha. Crist trugarha. Arglwydd trugarha.

Cerddoriaeth

Cymun y Cymry ii, John Harper

Parhawn ar ein traed

Gweddi Gasgl

Gweddiwn.

Dad nefol, edrych ar dy deulu yr Eglwys, fel y gallwn ni, o'n hadfywio a'n nerthu trwy dy ras, ddyfalbarhau yn ffordd yr iachawdwriaeth, a chael ynot ti ein llawenydd a'n tangnefedd; trwyddo ef sydd Iesu Grist ein Gwardedwr.

Amen.

Eisteddwn

Gair

Salmyddiaeth

Y "Awn, awn, i dŷ ein Duw yn dyrfa lawn;"
pan glywaf hyn rwy'n llawen iawn.

R "Awn, awn, i dŷ ein Duw yn dyrfa lawn;"
pan glywaf hyn rwy'n llawen iawn.

Yr oeddwn yn llawen pan ddywedasant wrthyf, "Gadewch inni fynd i dŷ Duw."

Y mae ein traed bellach yn sefyll o fewn dy byrth, O Gaersalem.

R "Awn, awn, i dŷ ein Duw yn dyrfa lawn;"
pan glywaf hyn rwy'n llawen iawn.

Adeiladwyd Caersalem yn ddinas lle'r unir y bobl â'i gilydd.

Yno yr esgyn y llwythau, llwythau Duw, fel y gorchmynnwyd i Israel, i roi diolch i enw'r Sanctaidd Un.

R "Awn, awn, i dŷ ein Duw yn dyrfa lawn;"
pan glywaf hyn rwy'n llawen iawn.

Yno y gosodwyd gorseddfeinciau barn, gorseddfeinciau tŷ Dafydd.

R "Awn, awn, i dŷ ein Duw yn dyrfa lawn;"
pan glywaf hyn rwy'n llawen iawn.

Gweddïwch am heddwch i Gaersalem, "Bydded llwyddiant i'r rhai sy'n dy garu,

Bydded heddwch o fewn dy furiau, a diogelwch o fewn dy geyrydd."

**R̄ “Awn, awn, i dŷ ein Duw yn dyrfa lawn;”
pan glywaf hyn rwy’n llawen iawn.**

Er mwyn fy nghydnabod a’m cyfeillion, dywedaf, “Bydded heddwch i ti.”

Er mwyn tŷ yr Sanctaidd Un ein Duw, ceisiaf ddaioni i ti.

**R̄ “Awn, awn, i dŷ ein Duw yn dyrfa lawn;”
pan glywaf hyn rwy’n llawen iawn.**

Salm 122
Cerddoriaeth y salm-dôn
Tôn IV, chweched terfyniad
Cerddoriaeth yr ymateb
Antonio Vivaldi (1678-1741)

Darlleniad

Darlleniad o’r Datguddiad i Sant Ioan y Difinydd.

Wele: Daeth un o’r saith angel oedd â’r saith ffiol ganddynt yn llawn o’r saith bla diwethaf, a siaradodd â mi. “Tyrd,” meddai, “dangosaf iti briod yr Oen.”

Ac aeth â mi ymaith yn yr Ysbryd i fynydd mawr ac uchel, a dangosodd imi’r ddinas sanctaidd, Caersalem, yn disgyn o’r nef oddi wrth Dduw, a gogoniant Duw ganddi. Yr oedd ei llewyrch fel llewyrch gem dra gwerthfawr, fel maen iasbis, yn disgleirio fel grisial. Yr oedd iddi fur mawr ac uchel a deuddeg porth, ac wrth y pyrth ddeuddeg angel, ac enwau deuddeg llwyth plant Israel yn ysgrifenedig ar y pyrth. Yr oedd tri phorth o du’r dwyrain, tri o du’r gogledd, tri o du’r de, a thri o du’r gorllewin. I fur y ddinas yr oedd deuddeg carreg sylfaen, ac arnynt enwau deuddeg apostol yr Oen.

Clywch air bywyd i’n byd.

Diolch a fo i Dduw.

Datguddiad 21:9-14

Codwn ar ein traed, gan droi i wynebu Llyfr yr Efyngylau yng Nghorff yr Eglwys

♫ Mawl i ti O Grist, Brenin gogoniant bythol. **R** **Mawl i ti O Grist, Brenin gogoniant bythol.** ♫ Yr oeddwn yn llawen pan ddywedasant wrthyf, "Gadewch inni fynd i dŷ Duw." **R** **Mawl i ti O Grist, Brenin gogoniant bythol.** ♫ Hwn yn wir yw'r Proffwyd sy'n dod i'r byd. **R** **Mawl i ti O Grist, Brenin gogoniant bythol.**

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.
A'th gadw di yng nghariad Crist.

Gwrandewch yr Efengyl Sanctaidd yn ôl ✠ Sant Ioan.
Gogoniant i ti, O Grist.

Bryd hynny: Aeth Iesu ymaith ar draws Môr Galilea (hynny yw, Môr Tiberias). Ac yr oedd tyrfa fawr yn ei ganlyn, oherwydd yr oeddent wedi gweld yr arwyddion yr oedd wedi eu gwneud ar y cleifion. Aeth Iesu i fynyr mynydd ac eistedd yno gyda'i ddisgyblion. Yr oedd y Pasg, gŵyl yr Iddewon, yn ymyl. Yna cododd Iesu ei lygaid a gwelodd fod tyrfa fawr yn dod tuag ato, ac meddai wrth Philip, "Ble y gallwn brynu bara i'r rhain gael bwyta?" Dweud hyn yr oedd i roi prawf arno, oherwydd gwyddai ef ei hun beth yr oedd yn mynd i'w wneud. Atebodd Philip ef, "Ni byddai bara gwerth dau gant o ddarnau arian yn ddigon i roi tamaid bach i bob un ohonynt." A dyma un o'i ddisgyblion, Andreas, brawd Simon Pedr, yn dweud wrtho, "Y mae bachgen yma a phum torth haidd a dau bysgodyn ganddo, ond beth yw hynny rhwng cynifer?" Dywedodd Iesu, "Gwnewch i'r bobl eistedd i lawr." Yr oedd llawer o laswellt yn y lle, ac eisteddodd y dynion i lawr, rhyw bum mil ohonynt. Yna cymerodd Iesu y torthau, ac wedi diolch fe'u rhannodd i'r rhai oedd yn eistedd. Gwnaeth yr un peth hefyd â'r pysgod, gan roi i bob un faint a fynnai. A phan oeddent wedi cael digon, meddai wrth ei ddisgyblion, "Casglwch y tameidiau sy'n weddill, rhag i ddim fynd yn wastraff." Fe'u casglasant, felly, a llenwi deuddeg basged â'r tameidiau yr oedd y bwytywyr wedi eu gadael yn weddill o'r pum torth haidd. Pan welodd y bobl yr arwydd hwn yr oedd Iesu wedi ei wneud, dywedasant, "Hwn yn wir yw'r Proffwyd sy'n dod i'r byd." Yna synhwyrodd Iesu eu bod am ddod a'i gipio ymaith i'w wneud yn frenin, a chiliodd i'r mynydd eto ar ei ben ei hun.

Dyma Efengyl ein Gwardedwr.

Moliant i ti, O Grist.

Ioan 6:1-15

Eisteddwn ar gychwyn y bregeth

Pregeth yn y gyfres “Mab y Duw Byw”

“Ac fe'i gwnaed yn ddynol wir”

A hwythau ar gyrion Caersalem, ar ddechrau'u taith i wynebu yno Ddiodefaint ac Atgyfodiad, gofynnodd Iesu i'w ddisgyblion, “Pwy meddwch chi ydwyf fi?” Ateb eofn Sant Pedr yw, “Ti yw Mab y Duw byw.” Mae Duw wastad yn ein hwynebu ni â'r un cwestiwn, gan wahodd ein datganiad, ein dealltwriaeth. Roedd y bedwaredd ganrif yn gyfnod pan y deuai Esgobion ynghyd i gynnig ateb ffurfiol i gwestiwn taer Duw, a bu i'r rhai a ymgasglodd yn Nicea yn 325 yn gosod eu dealltwriaeth yng Nghredo Nicea. Wrth inni deithio'r Grawys hwn tuag at ddirgelion Dioddefaint ac Atgyfodiad Crist, bydd ein cyfres o bregethau'n archwilio datganiadau enwog y Credo am natur Iesu Grist, Mab y Duw byw.

Y Canon dros Fywyd Cynulleidfaol

Ar derfyn y bregeth, codwn ar ein traed

Credo

Ar y cyd, gadewch inni gadarnhau ein ffydd.

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn Nuw Dad,
a greodd bopeth sydd.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn ei Fab Iesu Grist,
a brynodd ddynolryw.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn ei Ysbryd Glân,
sy'n rhoi bywyd i bobl Dduw.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn un Duw,
✠ Dad, Mab ac Ysbryd Glân.
Amen.**

Ymbiliau

Gyda'n holl galon a'n holl feddwl gweddiwn ar Dduw.

Eisteddwn neu benliniwn

Dduw hollgyfoethog, llenwa â'th Ysbryd gorff Crist, yr Eglwys. Tywysa Andrew, ein Heskob ac Archesgob Cymru, a David, Darpar Esgob Enlli. Dyro iddynt, gyda ni, hiraeth i godi Croes Crist ac i amgyffred ei gogoniant dirgel.

Y O Dduw, yn dy drugaredd,

R **Gwrando ein gweddi.**

Dduw hollgyfoethog, cryfhá'r rhai yn ein plith sy'n paratoi ar gyfer Bedydd a Bedydd Esgob. Dysg iddynt beth mae'n ei olygu i farw ac chyfodi gyda Christ, a'u paratoi i dderbyn anadl ei Ysbryd.

Y O Dduw, yn dy drugaredd,

R **Gwrando ein gweddi.**

Dduw hollgyfoethog, edrych yn dy drugaredd ar y byd a geraist gymaint nes anfon dy Fab i'w garu i'r eithaf. Cudd dan gysgod dy adain bobl ddioddefus Wcráin, Gaza ac Israel.

Y O Dduw, yn dy drugaredd,

R **Gwrando ein gweddi.**

Dduw hollgyfoethog, dwg dangnefedd trwy glwyfau Crist i bawb dan orthrwm afiechyd, gofid neu boen, hyd y medrent, trwy ddioddfaint Crist, adnabod eu hiachawdwriaeth. O'n cymuned ni, gweddiwn yn ôl eu henw dros [...].

Ŵ O Dduw, yn dy drugaredd,

℞ **Gwranddo ein gweddi.**

Dduw hollgyfoethog, dal yn dy goflaid bawb sydd wedi rhodio ffyrdd sancteiddrwydd ac sydd wedi gadael y byd hwn yn dy gyfeillgarwch.

Gweddiwn arnat dros y diweddar ymadawedig sy'n hysbys i ni, gan weddio yn ôl eu henw dros [...], a thros y rhai cedwir eu gŵyl goffa'r dyddiau hyn, yn eu plith [...].

Ŵ Gorffwys tragwyddol dyro iddynt, O Dduw.

℞ **A llewyrched goleuni gwastadol arnynt.**

Ŵ ✕ Gorffwysed hwy mewn tangnefedd.

℞ **A chyfodi mewn gogoniant.**

Gan osod wrth Fwrdd yr Allor ein hymbiliau trosom ein hunain a phawb yr ydym wedi eu cymeradwyo i ofal Duw, ac yng nghwmni Mair Mam Duw, Deiniol, Gregor, a holl Saint Enlli, a hwythau'n gyfeillion i Grist, cyd-weddiwn:

Ŵ Dad trugarog,

℞ **Derbyn y gweddiau hyn
er mwyn dy Fab, ein Gwardwr Iesu Grist.
Amen.**

Codwn ar ein traed, a gwneir Casgliad yn ystod yr emyn

Cymun

Emyn

Glynwn gyda'r Iesu,
cyfaill dynol-ryw;
unwn oll i'w garu,
gan mor annwyl yw;
ffyddlon yw i'n cofio
â'i ddaioni drud:
glynwn ninnau wrtho,
cyfaill gorau'r byd.

Glynwn gyda'r Iesu,
mae i ni yn frawd;
daeth yn un o'n teulu,
bu fel ni yn dlawd;
atom i'n cysuro
daeth i lawr o'r nef;
mae'n ein cofio eto,
cofiwn ninnau ef.

**Glynwn gyda'r Iesu,
ef yw'n Ceidwad ni;
er ein llwyr waredu
aeth i Galfari;
do, bu farw yno
ar y greulon Groes:
glynwn ninnau wrtho
drwy holl ddyddiau'n hoes.**

Geiriau
Ben Davies (1864-1937)
Cerddoriaeth | "Evelyns"
William Henry Monk (1823-1889)

Parhawn ar ein traed tan y rhannwn y Tangnefedd

Offrwm

Deuwn i'r fangre hon â'r bara sy'n gynhaliaeth.

Fe ddaw inni'n fara'r bywyd.

Deuwn i'r fangre hon â'r gwin sy'n mwyneiddio.

Fe ddaw inni'n waed einioes y byd.

Gweddi Ewcharistaidd

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Dyrchefwch eich calonnau.

Yr ydym yn eu dyrchafu at yr Arglwydd.

Diolchwn i'r Arglwydd ein Duw.

lawn yw rhoi ein diolch a'n clod.

lawn yn wir, ein dyletswydd a'n llawenydd bob amser ac ym mhob lle, yw diolch i ti, Dad Sanctaidd, hollalluog a bythfywiol Dduw, trwy Iesu Grist ein Harglwydd.

A brofwyd ym mhob peth, ond na phecodd. Trwy ei ras medrwn drechu pob drygioni a byw mwyach nid i ni ein hunain ond i'r un a fu farw trosom ac a atgyfodwyd.

Felly, gyda llu'r angylion a holl gwmpeini'r nef, cyhoeddwn ogoniant dy enw ac ymuno â hwy yn eu hemyn diderfyn o fawl:

Sanctaidd, sanctaidd, sanctaidd Arglwydd, Duw gallu a nef, nef a daear sy'n llawn o'th ogoniant. Hosanna yn y goruchaf.

✠ Bendigedig yw'r hwn sy'n dyfod yn Enw'r Arglwydd. Hosanna yn y goruchaf.

Cerddoriaeth

Cymun y Cymry ii, John Harper

Parhawn ar ein traed

Pob moliant a diolch i ti, y gwir a'r bywiol Dduw, Crëwr pob peth, Rhoddwr bywyd. Lluniaist ni ar dy ddelw dy hun, ond yr ydym ni wedi difwyno'r ddelw honno a syrthio'n brin o'th ogoniant. Rhoddwn ddiolch i ti am anfon dy Fab i rannu ein bywyd ni; fe'i hildiaist i farwolaeth fel y câi'r byd ei achub, a'i atgyfodi oddi wrth y meirw fel y bo i ni fyw ynddo ef, ac yntau ynom ninnau.

Sancteiddia â'th Ysbryd y bara hwn a'r gwin hwn, dy roddion inni, fel y bônt i ni yn gorff a gwaed ein Hiachawdwr, Iesu Grist.

Y nos y bradychwyd ef, cymerodd fara ac, wedi rhoi diolch, fe'i torrodd a'i roi i'w ddisgyblion, gan ddweud, Cymerwch, bwytechw; hwn yw fy nghorff a roddir drosoch: gwnewch hyn er cof amdanaf. ✠

Yr un modd ar ôl swper cymerodd y cwpan, ac, wedi rhoi diolch, fe'i rhoddodd iddynt, gan ddweud, Yfwch o hwn bawb, oherwydd hwn yw fy ngwaed o'r cyfamod newydd a dywelltir drosoch a thros lawer er maddeuant pechodau: gwnewch hyn bob tro yr yfwch ef er cof amdanaf. ✠

Cyhoeddwn ddirgeledd y ffydd.

Bu farw Crist.

Atgyfododd Crist.

Daw Crist mewn gogoniant.

Fel y gorchmynnodd ef inni, O Dad, yr ydym yn cofio Iesu Grist, dy Fab. Gan gyhoeddi ei farwolaeth fuddugoliaethus, a chan ymlawenhau yn ei atgyfodiad, a disgwyl iddo ddod mewn gogoniant, deurn â'r bara hwn a'r cwpan hwn i ti. Derbyn ein haberth o ddiolch a moliant.

Adfer ac adfywia dy holl bobl, adnewyddu ni a phawb y gweddiwn trostynt â'th ras a'th ✠ fendith nefol a derbyn ni yn y diwedd gyda'th holl saint i'r llawenydd diderfyn hwnnw a addawyd inni gan dy Fab, ein Harglwydd Iesu Grist.

Trwyddo ef, gydag ef, ynddo ef, yn undod yr Ysbryd Glân, eiddot ti, Dad hollalluog, yw pob anrhydedd a gogoniant, yn oes oesoedd.

✠ **Amen.**

Parhawn ar ein traed

Gweddi'r Arglwydd

Fel y dysgodd ein Hiachawdwr ni, gweddiwn yn hyderus:

Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy enw, deled dy deyrnas, gwneler dy ewyllys; megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd. Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol a maddau i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; eithr gwared ni rhag drwg. Canys eiddot ti yw'r deyrnas, a'r gallu, a'r gogoniant, yn oes oesoedd. **Amen.**

Tangnefedd

Dy gorff drylliedig, llwch ein llwch a chnawd ein cnawd, dan glwyfau dy gariad tangnefeddus, ddaw'n gyflawn inni mewn tangnefedd.

Tangnefedd y Bythol Dduw a fo gyda chwi bob amser. **A'th gadw di yng nghariad Crist.**

Rhannwn arwydd o Dangnefedd.

Rhannwn arwydd o Dangnefedd; yna penliniwn neu eisteddwn

Torri

Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: trugarha wrthym.
Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: trugarha wrthym.
Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: dyro inni dangnefedd.

Cerddoriaeth

Cymun ar Emyrn-Donau Cymreig, Joe Cooper

Cymuno

✠ Iesu yw Oen Duw sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd.
Gwyn eu byd y rhai a elwir i'w swper.

**Waredwr, nid wyf yn deilwng i'th dderbyn,
ond dywed y gair a chaf fy iacháu.**

Deuwn i Gymuno, gan ddilyn cyfarwyddyd y Stiwardiaid, o'r Afrlladen Sagrafennol ac, os y dymunwn, o'r Gwerthfawr Waed

Motét

Ave verum corpus, natum
ex Maria Virgine,
vere passum, immolatum
in cruce pro homine
cuius latus perforatum
vero fluxit sanguine:
esto nobis prægustatum
in mortis examine.
O clemens, O pie,
O dulcis Jesu, fili Mariæ.

Cyfieithiad

*Henffych well, wir gorff a anwyd o Fair Forwyn
erom ni, ac â phoenau angau lanwyd er mwyn
dyn ar Galfarî; ti, o'th ystlys pan drywanwyd,
yr arllwysodd gwaed yn lli, pan ddêl y tranc
a rannwyd inni, rho dy brofi di. O trugarog, O
sanctaid, O Iesu addfwyn, fab Mair.*

Geiriau

Lladin o 13eg ganrif

Cerddoriaeth

Edward Elgar (1857-1934)

Ar ôl i bawb Gymuno, safwn i ganu'r emyn

Ith Eglwys, Arglwydd, rho fwynhau
y tywalltiadau nefol,
a grasol wyrthiau'r Ysbryd Glân
yn creu yr anian dduwiol.

Nid dawn na dysg ond dwyfol nerth
wna brydferth waith ar ddynion;
y galon newydd, eiddot ti
ei rhoddi, Ysbryd tirion.

Ti elli bob rhyw ddrwg ddileu
a'n creu i gyd o'r newydd;
yn helaeth rho yn awr i'n plith
dy fendith, Dduw'r achubydd.

Caed lluoedd eu haileni 'nghyd
i fywyd glân yr Iesu,
ac ar ei ddelw, teulu'r ffydd
fo beunydd yn cynyddu.

Geiriau
Elfed (Howell Elvet Lewis; 1860-1953)
Cerddoriaeth | "Dominus regit me"
John Bacchus Dykes (1823-1876)

Parhawn ar ein traed

Bendithion Lætare

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Daw'n cymorth yn Enw Duw.

Creawdwr nef a daear.

Dad nefol, edmygodd dy Fab Iesu Grist flodau'r maes a'n dysgu i'w hefelychu trwy ymddiried yn dy gariad. ✝ Bendithia'r blodau hyn. Derbyn hwy'n bersawr melys, a llanw galonnau'r rhai sy'n eu derbyn â'th gariad diderfyn. Caniatâ hyn er mwyn yr un Iesu Grist ein Gwaredwr.

Amen.

Daw'n cymorth yn Enw Duw.

Creawdwr nef a daear.

Dad nefol, dy Fab Iesu Grist a gymerodd dorthau haidd a physgod, gan borthi'r tyrfaoedd, cymaint ag a fynnent. ✝ Bendithia'r gacen chwiog hon, fel y byddo'n arwydd i ni o'r cariad a'r gofal a gawsom gan ein mamau daearol, trwyddynt y rhoddaist i ni fywyd; o gariad a gofal Sacramentau'r Eglwys trwy ba rai y cawn ein haileni a'n meithrin yng Nghrist; a'r cariad a'r gofal a gawn yn fythol y Fendigaid Fair, sy'n gweddïo drosom â chariad mynwesol. Caniatâ hyn er mwyn yr un Iesu Grist ein Gwaredwr.

Amen.

Ymadael

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Rhodded Crist ras i chwi gynyddu mewn sancteiddrwydd, ymwadu â chwi eich hunain, codi eich croes, a'i ddilyn ef; a bendith Duw hollalluog, y Tad, ✠ y Mab, a'r Ysbryd Glân, a fo yn eich plith ac a drigo gyda chwi yn wastad.

Amen.

Awn ymaith mewn tangnefedd.

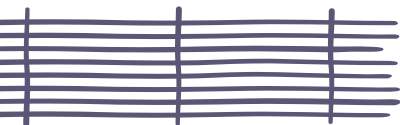
Yn Enw Crist. Amen.

Parhawn ar ein traed hyd nes i'r gweinidogion ymadael; yna eisteddwn neu ymadael

Offrymddarn ar yr organ

Chanson de Matin, Edward Elgar (1857-1934)

Hysbys

Cymun dros y Meirw Nos Fercher 13 Mawrth am 5.30pm

Ym mis Mawrth cychwynwn ar batrwm newydd o ddathlu Cymun Bendigaidd ar Gân Dros y Meirw yn fisol ar nos Fercher. Mae Cymun Dros y Meirw yn gyfle cu i weddio dros y rhai rydyn ni'n eu caru ond na'u gwelwn mwyach. Yn y gwasanaethau misol byddwn yn gweddio yn ôl eu henw dros y rhai sydd wedi marw yn ystod y mis diwethaf o'n cymuned ni. Ym mis Mawrth gosodiad Fauré o'r Requiem yn cael ei ganu.

Astudiaeth nos Fercher y Grawys "Cofia dy gyfamod byth" Dirnad hyn y berthynas Gristnogol-Iddewig Nos Fercher 20 Mawrth am 6.00pm

Mae ein hastudiaeth nos Fercher y Grawys yn archwilio sut y gallwn ddyfnhau ein dealltwriaeth o Iddewiaeth, addysgu ein hunain am wrth-Iddewiaeth Gristnogol, a chamu i ddyfodol ffrwythlon o gydweithio rhyng-ffydd.

Cynhelir y sesiwn olaf ar 20 Mawrth am 6.00pm ar Zoom, a byddant yn para awr.

Manylion Zoom
Cyfarfod 854 3228 9617
Côd 297609

Datganiadau Cerdd Dydd Iau

Pob dydd Iau
1.15pm am 45 munud

14 Mawrth | Paul Carr | Organ

Mae'r organydd, Paul Carr, wedi'i leoli yng Ngorllewin Canolbarth Lloegr ac wedi perfformio datganiadau ar draws y byd ac wedi rhyddhau ei berfformiadau ar label Regent Records.

21 Mawrth | Angharad Huw | Telyn

Astudiodd Angharad yn yng Ngholeg Cerdd Brenhinol y Gogledd ac mae'n byw yn Sir y Fflint. Bydd ei datganiad ar y delyn yn cloi ein cyfres cyn gwyliau'r Pasg.

Os hoffech chi helpu gyda pharatoi te a choffi cyn y datganiadau, siaradwch ag aelod o Dîm y Gadeirlan.

Eco Church

Yn yr wythnos ddiwethaf rydym wedi cofrestru gyda'r cynllun "Eco Church". Os oes gennych chi unrhyw awgrymiadau ar gyfer gwella ein rhinweddau gwyrdd, neu os hoffech chi ymwneud â phrosiectau amgylcheddol yn y Gadeirlan, siaradwch ag Aine Guy.

Yr wythnos

Heddiw | Today

3.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Ymatebion | Responses, Ayleward;
Gwasanaeth Hwyrwl yn E-fflat |
Evening Service in E-flat, Brewer;
God so loved the world, Stainer;
Bugeileg | Pastorale, Fricker

Dydd Llun | Monday

12.30pm Cymun | Eucharist

5.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Dydd Mawrth | Tuesday | Gregor Fawr | Gregory the Great

9.30am Camau Bach

12.30pm Cymun | Eucharist

5.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Dydd Mercher | Wednesday

12.30pm Cymun | Eucharist

5.30pm Cymun Bendigaid ar Gân dros y Meirw | Choral Holy Eucharist of Requiem

Dydd Iau | Thursday

12.30pm Cymun | Eucharist

1.15pm Datganiad | Recital

2.00pm | **Eglwys y Groes** Cymun | Eucharist

5.30pm Gosber ar Gân a Bendithiad y Sagrafen Fendigaid | Choral Evensong with Benediction of the Blessed Sacrament

Dydd Gwener | Friday

12.30pm Cymun | Eucharist

Dydd Sadwrn | Saturday

12.30pm Cymun | Eucharist

17 Mawrth | Sul y Dioddefaint March | Passion Sunday

8.15am Holy Eucharist

9.15am Cymun Bendigaid ar Gân

Y Darlennydd yn pregethu yn ein cyfres bregethu, "Mab y Duw byw"
Cymun Deiniol, Ogdon; O Brynwr mawr y byd, Goss; Ich ruf zu dir, Herr Jesu Christ, BWV 639, Bach

11.00am Choral Holy Eucharist

The Reader preaching in our sermon series, "Son of the living God"
Missa Brevis, Berkeley; Litani | A Litany, Walton; O Mensch, bewein dein Sunde gross, BWV 622, Bach

3.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Ymatebion | Responses, Clucas;
Gwasanaeth Hwyrwl yn B leiaf |
Evening Service in B minor, Blair'
Christus factus est, Bruckner'
Rhagarweiniad a Ffiwg yn C leiaf |
Prelude and Fugue in C minor,
Bruckner

Ein gweddi

Yn glâf John Parry Jones; Larry Davies; John Davies; Barbara Watson; Mariae; James Guy; Carol Tollett; Penny Jones; Caren Lewis; Cynthia Farrar; Callum James; Aubrey Jones; Lea Catrin; Tomos Arwyn; Joy Levine, offeiriad; John Watkin Jones; Bill Lovelock

A fu farw'n diweddar Eleri Price; Margaret Tromans; Mike Jamison; Steve Sackary; Phil Acton; Jean Ada; Ron Biggins; John Pickens; Susan Thompson

Gŵyl goffa Erwyd Edwards, offeiriad (11); David Williams (14)

Diogelu

Mae diogelu plant ac oedolion sydd mewn perygl yn hanfodol, ac rydym wedi ymrwymo i feithrin amgylchedd lle mae pawb yn gallu addoli a chymryd rhan ym mywyd Cadeirlan Deiniol Sant yn ddiogel. Os oes gennych unrhyw bryderon, codwch nhw ar unwaith gydag aelod o dîm y Gadeirlan.

Cynaliadwyedd a chaniatâd

Rydym yn defnyddio papur sydd wedi ei ailgylchu 100% a'i gynhyrchu â charbon deuocsid isel.

Caiff cynifer o'n gwasanaethau'n eu ffrydio arlein, ac mae'r recordiad ar gael wedi hynny ar sianel YouTube y Gadeirlan. Efallai y bydd ffotograffydd swyddogol ar ddyletswydd. Mae eich presenoldeb yn gyfystyr â'ch caniatâd i gael eich cynnwys mewn unrhyw ffilmio, tynnu lluniau, recordio sain neu ddarlledu. Os nad ydych am i ffotograff ohonoch chi neu blentyn yn eich gofal gael ei ddefnyddio gan y Gadeirlan, siaradwch ag aelod o dîm y Gadeirlan.

Cydnabyddiaethau

Atgynhyrchir deunydd yn y drefn hon o wasanaeth o dan CLL 280874. Mae'r gwasanaeth hwn yn cynnwys rhannau o'r **Drefn ar gyfer y Cymun Bendigaid 2004** hawlfraint © Gwasg yr Eglwys yng Nghymru 2004 Mae'r llithoedd a'r salmyddiaeth Gymraeg yn seiliedig ar **The New Revised Standard Version of the Bible** ac **Y Beibl Cymraeg Newydd: Argraffiad Diwygiedig**. Daw cytgan y salmyddiaeth Gymraeg o Nicander, **Y Psallwyr** (1850) a'r salmyddiaeth Saesneg o **The Saint Helena Breviary** (2019).

Darlun clawr

Ar y clawr ceir manylyn o ddarluniad o Wyrth y Torthau a'r Pysgod gan Tintoretto (Jacopo Robusti, c.1518-1594).

Cefnogaeth

Caiff y fangre sanctaidd hon llawn ffydd, gobaith a chariad, a phopeth sy'n digwydd yma, ei chynnal gan eich haelioni chi.

1 I roi rhodd ar-lein ar eich ffôn heddiw, sganwch y cod QR isod.

2 Defnyddiwch ein peiriant rhoi digyswilt yng nghefn Corff yr Eglwys i dapio cerdyn neu ffôn.

Trwy roi rhodd, byddwch yn ein helpu i barhau â'n gwaith hanfodol.

Eglwys Gadeiriol ac Archesgobol

Deiniol Sant ym Mangor

The Cathedral & Metropolitan Church of Saint Deiniol in Bangor

Esgob ac Archesgob Cymru
Bishop & Archbishop of Wales

Y Parchedicaif | The Most Revd Andrew John

Is-Ddeon | Sub-Dean

Canon Siôn B. E. Rhys Evans

sionrhys Evans@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon dros Fywyd Cynulleidfaol

Canon for Congregational Life

Canon Tracy Jones

tracyjones@eglwysyngnghymru.org.uk

Caplan Prifysgol a Chymuned

University & Community Chaplain

Y Parchg | The Revd Neville Naidoo

nevilnaidoo@eglwysyngnghymru.org.uk

Is-Ganon | Minor Canon

Y Parchg | The Revd Josie Godfrey

josiegodfrey@eglwysyngnghymru.org.uk

Cyfarwyddwr Cerdd | Director of Music

Joe Cooper

joecooper@eglwysyngnghymru.org.uk

Organydd | Organist

Martin Brown

martinbrown@eglwysyngnghymru.org.uk

Ail-gantor | Succentor

Sam Jones

samjones@eglwysyngnghymru.org.uk

Cydlynnydd Gweinidogaeth Deulu

Family Ministry Coordinator

Yasmin de Rosa

yasminderosa@eglwysyngnghymru.org.uk

Clochydd | Sacrist

Aine Guy

aineguy@eglwysyngnghymru.org.uk

Trysorydd | Treasurer

Kelly Edwards

kellyedwards@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon Secundus a Darpar Esgob Enlli

Canon Secundus & Bishop Designate of Bardsey

Canon David Thomas Morris

davidmorris@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon Emeritws | Canon Emeritus

Canon Angela Williams

Aelodau o Goleg Offeiriadol y Gadeirlan

Members of the Cathedral's College of Priests

Y Parchg Ddr | The Revd Dr John Prysor-Jones,

y Tra Pharchg Athro | the Very Revd Prof.

Gordon McPhate, y Parchg | the Revd Peter

Kaye

Darllenydd | Reader

Elma Taylor

Caplaniaid Anna | Anna Chaplains

Jane Coutts, Anne Eyre, Elma Taylor

Pensaer y Gadeirlan | Cathedral Architect

Simon Malam

Rhif elusen | Charity number 1158340